

קריאה יקרה

השבוע נפטרו באופן פתאומי שני אישים, שנבדלו זה מזה באופן קיצוני. אך היתה להם תכונה אחת משותפת: הם היו בלב ובנפש ידידי העולם הזה, עזרו לו בשעות קשות ביותר וסיפקו לו ידיעות חיוניות.

ישראל בר, שנפטר לפתע בכלא שאטה, היה אחד המחוזות המזהירים ביותר במדינה. הידידות בין בר ובין עורכי השבועון המסויים נקשרה בביתו של יצחק שדה המנוח, בשנת 1951. בשבילנו היה בר כבר אז סמינר. כי מאמריו בימי המאבק, שהכילו ניתוחים מבריקים של תנועות שיחורר והטקטיקה הצבאית שלהן, הנו רשומים על לוח לבנו. בשיחותינו עם בר גילינו שקיים דמיון רב בין עמדותינו, שיהיו על התבונה של ישראל להשתלב במרחב. דעות אלה שחיו או בכחית כפידה גמורה, ושנחשבו עליי רבים לבגידה, יצרו בינינו קשר אוטומטי.

לכן התפלאנו שבשנתיים כאשר, בימי פרישת הר"ר משה סנה ממפ"ם, הכריז בר שהוא מתכוון לחזור ולשרת את בן-גוריון. אף שהיתה לו לכך הנמקה מבריקה, לפי מיטב הדיאלקטיקה המארכסיסטית, נראו לנו הדברים סתומים. גם אז לא חדלנו להתפעל מכושר הניתוח המזהיר שלו. כל שיחה עימו לא היתה רק מעניינת מבחינת תוכנה, אלא גם חדרה אינטלקטואלית — מן הסוג שהוא נדיר מאד בישראל. אולם גם כאשר נמנה עם מקורבי בן-גוריון, קיים קשר ישר והדוק עימנו. בשיחות פרטיות הביע את הדיעה כי בן-גוריון מביא את המדינה לעברי פי פחת. הוא עודד אותנו, כאשר פתחנו, ערב מיבצע סיני, במלחמה הקשה ורבת-הסכנות נגד צערי בן-גוריון, אותם כינה "כנופיה פאשיסטית".

בר מסר לנו אינפורמציה שוטפת על הנעשה בצמרת מערכת הבטחון, אינפורמציה שעזרה לנו מאד לגבש את דעותינו ולרכז את התקפותינו. הוא היה הראשון שניתח באוזנינו את הצד השני של מיבצע סיני (שנודע לציבור לראשונה רק לאחרונה, מספרו של משה דיין). אך הערכותיו המדיניות היו בעינינו חשובות אף מן הדיעות שהביא. מובן שכל השיחות האלה נתקיימו באופן פרטי, ושמונו עליהן בסוד כמס. זמן מה לפני התלקח פרשת-לבון, בשיחה ארוכה ומעמיקה במיוחד, הביע בר באוזני אורי אבנרי את מסקנתו המרכזית על המצב: אין בארץ סיטואציה מהפכנית. אין כל אפשרות לבצע בה מהפכה פוליטית, כי אין נושא חברתי למהפכה כזאת. לכן תפקידנו האקטואלי אינו להפוך את המישטר, אלא למנוע בעדו מלהרוס את המדינה. יש במישטר הקיים אנשים המסוגלים להביא לחורבן ישראל תוך כמה שנים, כמו בן-גוריון, פרס, דיין ועמיתיהם (בר הבדיל בין בן-גוריון, אותו העריך כאדם בעל מוסר משלו, ובין נערי צערו, שלדעתו היו משוללי כל מוסר שהוא). יש במישטר הקיים יסודות אחרים, שלא יביאו לתיקון המצב, אך שימנעו לפחות הידרדרות מסוכנת. יש לתמוך באלה האחרונים. על פי תיוה זו פעלנו בימי פרשת-לבון, והיא הצדיקה את עצמה בתקופת עלייתו של אשכול והדהיבן-גוריוניזציה.

★ ★ ★

אותה שעה כבר ישב בבית-הסוהר. הידיעה על מאסרו ירדה עלינו כמהלומה. לא קל לכלל את העובדה כי השילוב של מוחו המזהיר ואופיו המיוחד העבירו אותו לפסים שליליים. בשביל העולם הזה היתה פרשת-בר עונה של סקופים חסר-תקדים. היינו העתון הראשון שהודיע למדינה על המאסר — ולצורך זה הוצאנו בשעה אחת אחרי חצות במוצאי-שבת, גליון מיוחד שגרם להתקלות של אלפי אזרחים בעיר הישנה כאמצע הלילה. הגילויים על עברו — שמעולם לא לחם בספרד, כפי שטען; שלא היה רוקסור; שלא היה בשוצבונד האוסטרי; שמעולם לא קיבל הכשרה צבאית — הדהימו גם אותנו. אבל ראינו גם את הצד השני של המטבע: שאיש כזה הפך, בלי כל ספק, להוגה-דעות צבאי-מדיני בעל שם עולמי, בזכות החינוך שהקנה לעצמו.

אין ספק שביצע פשע, ועל פשע זה הוא נדון בצדק. קל היה לנו להתנכר לו. אך לא עשינו זאת אז, ולא נעשה זאת עתה. בעינינו נשאר, עם כל שגיאותיו, דמות מזהירה. בכלא כתב ספר, שפירוטו אחרי מותו יכה גלים במדינה. ספר זה כבר היה גמור בעיקרו, כאשר נחלה רשימת העולם הזה — כוח חדש את נצחונה בבחירות. בר ראה בכך סימן-דרך בעל חשיבות מכרעת, ושינה לכבודו את הפרק האחרון של ספרו, שהפך אופטימי הרבה יותר מכפי שהיה קודם לכן.

חבל שאיש מזהיר זה הלך ללא-עת, מבלי שתרם למדינה את אשר יכול היה לתרום לה, אחרי שגנותיו האחרונות עמדו בסיומה של טראגדיה קודרת.

★ ★ ★

רימון — מעולם לא קראנו לו בשמו הרשמי, ראובן גרינברג — לחם איתנו בחזית אחרת: נגד עול ושחיתות ציבורית. תוך כדי כך, הפך בעצמו נושא לכתבות רבות שלנו. הראשונה נגעה לכפר אברגוש, בו היה רומק בן-בית. הוא קיים קשרים עם בני הכפר עוד מן הימים בהם גייס כמה מצעיריו לשורות לח"י. כאשר נרקמה המזימה, בשנת 1951, לנשל את הכפר מאדמותיה, על אף עזרתו לירושלים הנצורה, היה רומק הראשון שנועץ להצילו. הוא עבר במערכות העתונים, הפגין את משרדו הממשלה במכתבים, ובעזרתו הפעילה נכתבו בהטעם הזה כתבות שעזרו להפך את המזימה.

על קירות בתים אחרים בארץ — וגם במערכת העולם הזה — תלויות תעודות של הענקת אורחות-כבוד של אברגוש, למצטיינים במלחמה זו. החתימה היא חתימתו של המוכתר מחמוד ראשד אברגוש. השמות נכתבו בעברית בכתב ידו של רומק.

אותה מלחמה סיבכה את רומק במלחמה עד חורמה עם המשטרה. כי הוא יצא בסידרת האשמות המורות נגד קציני משטרה ששירתו באברגוש. בתגובת-שרשרת התפשטה המלחמה הקטנה הזו למלחמה בצמרת המשטרה. כתגובה הועמד פעם אחר פעם למשפט, אך תמיד יצא זכאי. פעם אף הצליח להוכיח, כי המשטרה קנתה עד בכסף נגדו. נקמתו הגדולה באה, כאשר פוצץ את סודו של יעקב בראור, פרקליט מחוז תל-אביב. הוא גילה כי בראור כלל לא סיים את לימודיו באוניברסיטה, הביא לפיטוריו.

אם פרשת קסטנר הגיעה למימדיה, היה זה גם בגלל רומק. הוא הקים את הוועד להגנת מלכיאל גרינזאל, אבי אותה פרשה, עזר לממן את המשפט הגדול. הוא גם עזר לכל איש-מחזרת לשעבר (אחרון בסידרה: יעקב חרותי) שפגה אליו בצרה. הוא יסד אגודה בשם האגודה לזכויות האדם בישראל, בחיקה דון-קישוטית גדולה.

המלחמה הרצופה היתה תורסת אנשים אחרים, אך לא את רומק. הוא אמנם התרושש מבחינה כלכלית, שקע בחובות עצומים. אבל הוא יצא מן הסבך בכוחות עצמו. בן המשפחה האמידה מחארשה החל עובד בכל עיסקה שנזדמנה לו, החזיר חובות — ועוד הילחה לאחרים.

את ידיעותיו וקשריו — גם הכמוסים והמפוקקים ביותר — העמיד לרשות העולם הזה. תמיד השאיר חצי תריסר מספרי טלפון, בהם ניתן היה להוועיקו יומם ולילה. לביתו בירושלים היה חוזר רק פעם בשבוע, לבלות את השבת עם משפחתו. כך עשה גם בשבוע שעבר — בפעם האחרונה. הוא נפטר משבץ הלב, בהיותו בן 50.

העולם הזה 1496

תחרונים*

הדוגמה הישנה...

הדוגמה החדשה

חווה של היום לובשת תחרונים. תחרונים — ההתקדמות המעניינת ביותר בתחתוני נשים מאז עלה התאנה של חווה.

תחרונים — תחתוני תחרה אכסקלוסיביים מהלנקה * סטרץ' של סבריינה, בתכלת, אדום לבן, צבע-עור, ורוד, צהוב-לימון, שחור, לילך וכחול כהה. מיוצר מ-100% חוטי הלנקה *.

התפנקי נא עם סבריינה

* חוטי הלנקה מיוצרים על ידי חבי הברלון בע"מ ישראל ברשותה הבלעדית של חבי הברליין, שווייצריה.

חשב לביטוח אילון

קורס חדש של חודש אחד

(שעתיים 2 X בשבוע) ל-

קצרנות עברית ו/או אנגלית

נפתח ב"אולפן גרג" (GREGG)

בהנהלת מר חיים בריקמא, ביום ה' 5 במאי הצלחה מובטחת! הרשמו מיד!

ת"א: 5 גורדון (טל. 236209) — (8' עד 10 ומ' עד 8) חיפה: בייס "במעלה" (טל. 64922)